

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN
Miljöskyddsenheten
Susanna Hogdin
0501-60 53 98
susanna.hogdin@o.lst.se

GÖTEBORGS VA-VERK		BESLUT
Dnr 0535/01		2004-05-19
Åtgärd ..... PJ		
Kännedom		
INKOM	04. 05. 26	Göteborgs VA-verk
	Sign. <i>Aj</i>	Bpx 123
		424 23 Angered

Diarienummer
513-87716-2002
Dossienummer
1480-051

Sida
1(15)

Revidering av skyddsföreskrifter för Göta älvs vattenskyddsområde i Göteborg och Ale kommuner.

BESLUT

Med stöd av 7 kapitlet 22 och 30 §§ miljöbalken beslutar Länsstyrelsen om följande inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom vattenskyddsområdet för Göta älv och om vad allmänheten skall iaktta inom området.

Länsstyrelsens föreskrifter beslutade den 18 augusti 1998, dnr 247-1998-98, upphör att gälla.

Vattenskyddsområdets omfattning som fastställts genom nämnda beslut skall fortfarande gälla, se bifogad karta, bilaga 1.

Föreskrifter för vattenskyddsområdet

Vad som i dessa föreskrifter avses med vissa begrepp finns angivet under DEFINITIONER, bilaga 2.

Allmänt

1 § Inom skyddsområdet skall allmän aktsamhet enligt 2 kap 3 § miljöbalken iakttas för att undvika att Göta älv förorenas. Av denna bestämmelse framgår att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

2 § Det åligger verksamhetsutövare, ägare och nyttjare av fastigheter inom skyddsområdet att vid olycka eller annan omständighet som innebär överhängande fara för förorening av Göta älv omedelbart larma räddningstjänsten, telefon 112, och va-verkets kontrollcentral vid vattenverket Alelyckan, telefon 031-62 72 50.

I lag (2003:778) om skydd mot olyckor regleras bl.a. allmänhetens skyldighet att varna och tillkalla hjälp.

3 § Det åligger verksamhetsutövare och ägare av fastigheter inom skyddsområdet där verksamhet bedrivs att i tillräcklig omfattning informera nyttjare, anställda, entreprenörer, hantverkare, transportörer och andra som anlitas för arbeten på eller leveranser till anläggningar eller fastigheter inom skyddsområdet om att särskilda vattenskyddsföreskrifter gäller inom området samt att kunna tillhandahålla skyddsföreskrifterna.

4 § Verksamhetsutövare inom skyddsområdet skall fortlöpande undersöka, bedöma och värdera de risker verksamheten kan utgöra för vattenkvaliteten i Göta älv. Undersökning, bedömning och värdering av risker skall bland annat omfatta risker för spill/utsläpp av hälso- och miljöfarliga produkter samt risker för brand och möjligheter att förhindra utsläpp av släckvatten till Göta älv. Undersökning, bedömning och värdering av risker skall anpassas efter verksamhetens art och omfattning.

För verksamheter som omfattas av förordningen SFS 1998:901 om verksamhetsutövarens egenkontroll gäller denna skyddsföreskrift enbart i de delar som inte regleras genom förordningen.

Hantering av hälso- och miljöfarliga produkter

5 § Hantering av hälso- och miljöfarliga produkter som exempelvis färg, lösningsmedel, transformatorolja, tjärprodukter, fenoler, träimpregneringsmedel, dammbindningsmedel skall anmälas till den kommunala tillsynsmyndigheten. Anmälan enligt dessa föreskrifter krävs inte om verksamheten där hanteringen ingår är tillståndsprövad eller anmäld enligt miljöbalken. Anmälan krävs inte heller för hushållshantering av färg, lösningsmedel och liknande. För en mer uttömmande förklaring av begreppet miljö- och hälsofarliga produkter hänvisas till bilagda definitioner.

6 § Hantering och transport av hälso- och miljöfarliga produkter får inte ske på sådant sätt att Göta älv kan förorenas. Spill av hälso- eller miljöfarliga produkter får inte spolas ned i dagvattenbrunnar.

7 § Utövaren av verksamhet där hälso- och miljöfarliga produkter hanteras är ansvarig för att det vid anläggningen finns tillgängligt en aktuell förteckning över produkterna och varuinformationsblad/säkerhetsdatablad för respektive produkt.

För verksamheter som omfattas av förordningen SFS 1998:901 om verksamhetsutövarens egenkontroll gäller förordningen istället för denna skyddsföreskrift.

8 § Hantering av hälso- och miljöfarliga produkter som medför risk för spill eller läckage som kan förorena Göta älv får inte ske annat än på täta hård-

gjorda ytor med invallningar eller andra åtgärder som förhindrar att spill eller läckage släpps ut i Göta älv.

9 § Tankar och cisterner för förvaring av hälso- och miljöfarliga produkter eller brandfarliga vätskor och tillhörande rörledningar skall vara försedda med sekundära skydd. Invallningar som är gemensamma för flera cisterner skall rymma minst 50 % av den totala lagringskapacitet dock minst den största cisternens volym. Invallningar för enskilda cisterner skall rymma hela cisternens volym. Rörledningar skall vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd.

10 § Återkommande besiktning av tankar och cisterner för förvaring av hälso- och miljöfarliga produkter eller brandfarliga vätskor skall genomföras vart sjätte år. Tankar och cisterner som saknar tillfredställande korrosionsskydd skall besiktigas vart tredje år. Även tillhörande rörledningar och sekundära skydd skall besiktigas med samma intervall som tankar och cisterner.

För sådan hantering som omfattas av Naturvårdsverkets föreskrifter om Skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor NFS 2000:4 gäller skyddsföreskrifterna 9-10 enbart i de delar som inte regleras genom Naturvårdsverkets föreskrifter.

11 § Vid påfyllningsrör för tankar och cisterner för förvaring av hälso- och miljöfarliga produkter eller brandfarliga vätskor skall informationsskylt om vattenskyddsområde vara uppsatt.

12 § Undantag från föreskrifterna 8, 9 och 10 kan medges av den lokala tillsynsmyndigheten om det finns särskilda skäl och undantaget inte medför ökad risk för utsläpp till Göta älv.

13 § Lagring av mer än 250 liter petroleumprodukter får inte ske utan anmälan till den kommunala tillsynsmyndigheten. Anmälan enligt dessa föreskrifter krävs inte om lagringen är tillståndsprövad eller anmäld enligt 9 kap miljöbalken

Bekämpningsmedel

14 § Spridning av bekämpningsmedel skall så långt som möjligt undvikas.

15 § Hantering och spridning av bekämpningsmedel får inte ske utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten.

Utän särskilt tillstånd får dock spridning av bekämpningsmedel klass 3 ske på tomtmark.

För yrkesmässig användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområdet gäller Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av bekämpningsmedel SNFS 1997:2.

16 § Bekämpningsmedel får inte användas på banvallar och övriga spårrområden.

Verksamheter där hälso- och miljöfarliga produkter hanteras

17 § Vid verksamheter där hälso- och miljöfarliga produkter hanteras i mer än obetydlig omfattning gäller att:

-Hantering utomhus av hälso- och miljöfarliga produkter får inte ske annat än på tät, hårdgjord invallad yta försedd med tak. Invallningen skall rymma hela den hanterade volymen. För lagring av hälso- och miljöfarliga produkter i tankar och cisterner gäller punkten 9. i dessa skyddsföreskrifter.

-Dagvattenbrunnar skall vara utformade på sådant sätt att risken för föroreningsutsläpp till dagvatten minimeras. Täck-/skyddslock skall finnas tillgängliga för att det skall vara möjligt att snabbt förhindra att spill når dagvattennätet. En skyddszon med minst 2 m radie skall vara markerad med varaktig färg. Inom denna skyddszon får inte fordon, material eller utrustning ställas upp.

-Absorptionsmedel för uppsamling av spill av hälso- och miljöfarliga produkter skall finnas tillgängligt.

-Beredskap skall finnas för hur man förhindrar att föroreningar från anläggningen når Göta älv. Det åligger den som driver verksamhet inom skyddsområdet att informera anställda och andra som verkar vid anläggningen om företagets rutiner i händelse av olyckor.

-I utrymmen där hälso- och miljöfarliga produkter hanteras får golvbrunnar inte finnas.

-Inom verksamheter med omfattande tankbilsleveranser skall särskilt markerade körbanor finnas för tankbilar. Lastning och lossning får endast ske på lastnings/lossningsplatta som avvattnas via dräneringsbrunn med möjlighet att stänga utloppet. Föreskriften gäller i tillämpliga delar även andra typer av bulkleveranser som lastning och lossning av järnvägsvagnar.

Uppställning av farligt gods

18 § Uppställning av farligt gods vid terminalanläggningar får endast ske på särskilt anordnad uppställningsplats där skyddsåtgärder vidtagits. Vid uppställningsplatsen, som skall vara tydligt utmärkt, skall finnas informationstavla med anvisningar om åtgärder i händelse av olyckor.

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt

19 § Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte förekomma utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten.

Tvätt med kemiska produkter

20 § Tvätt med kemiska produkter av byggnader och anläggningar får inte ske på sådant sätt att tvättvattnet avleds till Göta älv.

Fordonstvätt mm

21 § Tvätt av fordon, arbetsmaskiner och liknande, får inte ske på sådant sätt att Göta älv förorenas av avfettningsmedel, bilschampo eller liknande. Inom skyddsområdet får fordonstvätt med biologiskt nedbrytbara tvättmedel ske endast om tvättvattnet infiltreras i mark eller avleds till kommunens spillvattennät via av kommunen godkänd rening. Fordonstvätt med avfettningsmedel får endast ske på spolplatta ansluten till av kommunen godkänd rening. På hårdgjorda ytor anslutna till dagvattennätet får endast vatten användas vid fordonstvätt.

Värmepumpar och kylanläggningar

22 § Värmepumpsanläggningar för utvinning av värme ur mark, yt- eller grundvatten får inte inrättas och användas utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten. Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs dock inte om värmepumpen anläggningen tillståndsprövats enligt miljöbalken eller enligt lokala hälsoskyddsföreskrifter.

23 § Kylanläggningar där mark, yt- eller grundvatten utnyttjas, för att kyla ett cirkulerande köldmedia, får inte inrättas och användas utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten. Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs dock inte om kylanläggningen tillståndsprövats enligt miljöbalken eller enligt lokala hälsoskyddsföreskrifter.

24 § Biocider får inte användas i värmepumps- och kylanläggningar inom skyddsområdet.

25 § Värmepumpar och kylanläggningar skall vara så utrustade och få sådan tillsyn att eventuella läckage kan upptäckas och åtgärdas.

Miljöfarliga verksamheter

26 § Miljöfarlig verksamhet betecknad med C i bilaga till förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd får inte anläggas utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten.

27 § Vid nyetablering av miljöfarlig verksamhet betecknad med A, B eller C i bilaga till förordningen om miljöfarlig verksamhet skall en bedömning av släckvattenmängder som krävs av att bekämpa eventuell en brand vid verksamheten och särskilda föroreningar som kan finnas i släckvattnet redovisas. Verksamheten skall utformas på sådant sätt att utsläpp av förorenat släckvatten till Göta älv förhindras.

Djurhållning, jord- och skogsbruk

28 § Lagring av stallgödsel, handelsgödsel, avloppsslam, ensilage och kalk får inte ske på sådant sätt att Göta älv kan förorenas.

29 § Hantering av stallgödsel, handelsgödsel, avloppsslam, ensilage och kalk får inte ske utan anmälan till den kommunala tillsynsmyndigheten. Utan särskild anmälan får dock användning av kalk och gödsel ske på tomtmark. Om verksamheten där hanteringen ingår tillståndsprövats eller anmälts enligt miljöbalken krävs ingen anmälan enligt dessa skyddsföreskrifter.

30 § Djurhållning av större omfattning än två djurenheter, skall anmälas till den kommunala tillsynsmyndigheten. Anmälan enligt dessa föreskrifter krävs inte om djurhållningen är tillståndsprövad eller anmäld enligt miljöbalken.

31 § Inom de områden som särskilt markerats på av Länsstyrelsen fastställd karta över vattenskyddsområdet får inte betesdjur hållas utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten.

32 § Uppläggning av bark eller timmer får inte ske på sådant sätt att Göta älv kan förorenas.

Vägar och transporter

33 § Vid underhåll och drift av vägar, banvallar och spårområden inom skyddsområdet skall största möjliga hänsyn tas för att undvika att Göta älv förorenas.

34 § Åtgärder utöver normal drift och normalt årligt underhåll av vägar, banvallar och spårområden skall anmälas till den kommunala tillsynsmyndigheten.

35 § Ombyggnad och nyanläggning av vägar och järnväg får endast ske om avledningen av dagvatten från vägområdet/järnvägsområdet ordnas på sådant sätt att utsläpp av spill i samband med olyckor förhindras nå Göta älv. Dagvatten skall avledas via fördröjningsmagasin eller motsvarande anordningar där föroreningar kan fångas upp.

36 § Dagvatten från anvisade vägar för transport av farligt gods skall avledas på sådant sätt att utsläpp av spill i samband med olyckor förhindras nå Göta älv. Dagvatten skall avledas via fördröjningsmagasin eller motsvarande anordningar där föroreningar kan fångas upp.

37 § Olyckor i samband med transport av farligt gods och andra trafikolyckor som medför överhängande fara för förorening av Göta älv skall omgående anmälas till räddningstjänsten telefon 112 och till va-verkets kontrollcentral på Alelyckan telefon 031-62 72 50.

Uppställningsplatser för fordon

38 § Nya permanenta uppställningsplatser för motorfordon av större omfattning än behovet för enstaka hushåll får inte anläggas utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten. Dagvatten skall tas om hand lokalt eller renas före avledning till Göta älv.

39 § Uppställning av tankbilar, tankbilssläp, järnvägstankvagnar eller andra transportbehållare innehållande petroleumprodukter, övrigt farligt gods eller övriga hälso- och miljöfarliga ämnen får inte ske annat än på särskilt anordnade uppställningsplatser där skyddsåtgärder vidtagits.

Markarbeten

40 § Markarbeten får inte ske på sådant sätt att schaktning, återvinning schaktmassor, återfyllnad, markutfyllnad och övrig liknande verksamhet kan orsaka risk för att Göta älv förorenas.

41 § Större schaktnings-, fyllnads- och dikningsarbeten får inte utföras utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten. Tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten krävs inte för arbeten som prövas av miljödomstolen eller länsstyrelsen.

42 § Schaktåterfyllnad och markutfyllnad får endast ske med rena schaktmassor som sten, lera och liknande.

43 § Upplag för schaktmassor får inte anordnas utan tillstånd från den lokala tillsynsmyndigheten.

Avlopp

44 § Avloppsvatten som kan förorena Göta älv får inte släppas ut inom skyddsområdet. Anläggning av enskilda avloppsanläggningar får inte ske utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten. Enskilda avloppsanläggningar skall uppfylla den kommunala tillsynsmyndighetens krav och anvisningar.

45 § Ledningsnät för avledning av avloppsvatten skall vara täta.

46 § Spillvattenpumpstationer skall vara försedda med larm vidarekopplat till bemannad larmcentral. Larmfunktionen skall vara oberoende av extern strömförsörjning. Va-verkets kontrollcentral på Alelyckan skall omgående informeras om driftstörningar i spillvattenpumpstationer.

Avfall

47 § Avfall får inte deponeras inom skyddsområdet utom vid icke avslutade avfallsdeponier där verksamheten regleras i tillstånd enligt miljöbalken.

Lakvatten från pågående deponeringsverksamhet får inte avledas till Göta älv.

Lakvattenhantering vid pågående deponeringsverksamhet får inte ske på sådant sätt att Göta älv kan förorenas.

48 § Lagring av farligt avfall får endast ske i den omfattning som krävs för att skapa förutsättningar för rationell borttransport av farligt avfall som uppkommer vid den egna anläggningen. Efter tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten får dock miljöstationer för mottagning av farligt avfall från hushållen anordnas.

Sjöfart

49 § Ballastvatten som kan vara mikrobiologiskt eller kemiskt förorenat får inte släppas ut i Göta älv.

50 § Lastning och lossning av fartyg får inte ske på sådant sätt att det finns risk för att Göta älv förorenas.

51 § Sanitetstankar på fartyg eller fritidsbåtar får inte tömmas till Göta älv.

52 § Underhållsmuddring och underhåll av kajer och anläggningar i vatten får endast ske efter samråd med va-verket.

Tillsyn, information, undantag

53 § Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter handläggs av den lokala tillsynsmyndigheten i den kommun där verksamheten bedrivs. Med den kommunala tillsynsmyndigheten avses den eller de nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Tillsyn enligt dessa skyddsföreskrifter utövas av Miljönämnden i Göteborgs kommun inom Göteborgs kommun och av Miljö- och byggnämnden i Ale kommun inom Ale kommun.

Tillsyn enligt miljöbalken i övrigt utövas av länsstyrelsen och de kommunala tillsynsmyndigheterna. I miljöbalken finns bestämmelser om förelägganden och påföljder vid överträdelse av miljöbalkens bestämmelser och beslut och föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken.

54 § För verksamheter som är etablerade och förhållanden som råder då dessa skyddsföreskrifter träder i kraft får den lokala tillsynsmyndigheten vid tillståndsgivning och annan prövning medge tidsbegränsade undantag. I beslut om tidsbegränsade undantag skall det anges när kraven i skyddsföreskrifterna skall uppfyllas fullt ut.

55 § Undantag från dessa skyddsföreskrifter kan om särskilda skäl föreligger och syftet med skyddsföreskrifterna inte motverkas medges av Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

ANSÖKAN

Göteborgs VA-verk har i samråd med bl.a. miljöförvaltningen i kommunen utarbetat ett förslag till reviderade föreskrifter för vattenskyddsområdet Göta älv i Göteborg och Ale kommuner - området närmast uppströms råvattenintaget vid Lärjeholm. Genom beslut av kommunstyrelsen i Göteborgs kommun den 21 augusti 2002 och senare VA-nämnden den 10 juni 2003 har förslaget till reviderade föreskrifter överlämnats till Länsstyrelsen för fastställelse.

De föreskrifter som fastställdes i det ursprungliga beslutet 1998 om skyddsområde för Göta älv har i de flesta fall uppfattats som väl motiverade och ett värdefullt stöd i arbetet med att värna råvattenkvaliteten. I ett par fall har kraven enligt skyddsföreskrifterna dock visat sig för stränga, i några fall behövs förtydligande och på en del punkter saknas föreskrifter som säkerställer skyddet av vattentäkten och där bör föreskrifterna kompletteras. Lagstiftningen på området har också ändrats och numera är det bestämmelserna i 7 kap miljöbalken som reglerar skyddsområden och skyddsföreskrifter.

Till ansökan har bifogats uppgifter om anläggningar och verksamheter inom vattenskyddsområdet. Dessutom har förteckning över fastighetsägare m.m. som berörs av förslaget redovisats.

Vattenskyddsområdets omfattning är oförändrat sedan tidigare och har den utsträckning som fastställdes genom Länsstyrelsens beslut den 18 augusti 1998. För uppgifter om vattentäkten som sådan hänvisas till den ursprungliga ansökan.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Ärendet har kungjorts i ortspressen v 27 2003. Förslaget till reviderade skyddsföreskrifter har dessutom översänts till berörda remissinstanser och sakägare enligt förteckning i ansökan. Tillsammans med förslaget översändes också VA-verkets informationsmaterial "Ännu säkrare vatten", med ytterligare information om vattenskyddsområdet.

Inkomna yttranden

Ett flertal yttranden har lämnats över förslaget till reviderade skyddsföreskrifter. Synpunkter har sammanfattningsvis framförts beträffande biltvätt, informationsskyldighet, ersättningsanspråk, specifika frågor om installationer och anordningar hos enskilda verksamheter, djurhållning, dagvattenhantering, åtgärder vid väg, järnvägstransporter samt kravet på tillståndsplikt för vissa verksamheter inom vattenskyddsområdet.

Göteborgs VA-verk har beretts möjlighet att ta del av de fullständiga yttrandena och har i en skrivelse daterad 2003-11-07 kommenterat yttrandena och lämnat förslag på vissa revideringar.

Kort sammanfattning av VA-verkets svarsskrivelse

VA-verket har utförligt bemött de frågor, oklarheter och synpunkter som inkommit från sakägare. Här återges endast en kort sammanfattning av VA-verkets skrivelse, huvudsakligen i de delar där inkomna synpunkter inte föranlett någon förändring av föreskriften. Beträffande frågor om hur föreskrifterna i detalj rör enskilda verksamheter blir det en bedömningsfråga för tillsynsmyndigheten. Förklaringar av vissa ordval i texten återges inte i denna sammanfattning, men återfinns i VA-verkets skrivelse i helhet.

Frågor om ersättning på grund av vattenskyddsföreskrifter regleras i Miljöbalken 31 kap, 4 §. Se vidare under rubriken upplysningar i beslutet.

Synpunkter på föreskrifterna

3 § Synpunkter framförallt rört föreskriftens tydlighet, omfattning och rimlighet.

VA-verkets kommentar

Informationsskyldigheten skall främst gälla yrkesmässig verksamhet och åtgärder som under normala omständigheter kan utgöra ett hot. Verksamhetsutövaren skall kunna tillhandahålla föreskrifterna vid behov.

9 § Inkomna synpunkter har främst gällt föreskriftens rimlighet ifråga om svårigheter och stora kostnader.

VA-verkets kommentar

Stora kostnader för den enskilde måste vägas mot de kostnader och konsekvenser ett utsläpp av hälso- och miljöfarliga ämnen till vattentäkten Göta älv kan få. Vad som är rimligt i varje enskilt fall får bedömas av tillsynsmyndigheten.

10 § Synpunkter har bland annat ifrågasatt behovet av tätheten i besiktningensintervall av invallningar med mera.

VA-verkets kommentar

Va-verket hänvisar till Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor; NFS (2000:4) där besiktningensintervall av invallningar och andra skyddsåtgärder regleras. Kraven i punkten 10. i vattenskydds-föreskrifterna för Göta älv är något högre än kraven i Naturvårdsverkets föreskrifter. Va-verket anser emellertid att erfarenheterna visar att det är befogat med en regelbunden kontroll också av invallningar och andra former av sekundärt skydd.

17 § Synpunkter har gällt vilka produkter som avses, omfattningen och vem som berörs.

Va-verkets kommentar

17 § första stycket gäller annan hantering än förvaring av hälso- och miljöfarliga produkter i tankar och cisterner. Exempel på hantering som täcks av 17 § första stycket men inte av 9 § är förvaring i fat eller dunkar samt omtappning mellan olika typer av emballage. Denna typ av hantering kan vara förknippad med större risker för spill och läckage än förvaring i tankar och cisterner och att eventuella undantag från föreskriften därför enbart skall kunna medges av Länsstyrelsen.

17 § är inte avsedd att reglera järnvägstransporter av farligt gods.

21 § Remissinstanserna menar att det föreligger ett behov av information om restriktionerna för biltvätt samt ett behov av fler enkla tvättplatser för snabbtvättning av bilar

VA-verkets kommentar

Va-verket kommer att vidarebefordra synpunkterna om fler tvättställen till Stadsbyggnadskontoret och Fastighetskontoret.

En informationskampanj kommer att genomföras i samband med att de reviderade vattenskyddsföreskrifterna fastställts.

22 § Synpunkter gäller att krav på anmälan enligt Miljöbalken borde vara tillräckligt och att 22 § skall tas bort.

VA-verkets kommentar

Va-verket anser att ett totalförbud mot jordvärmepumpar inom vattenskyddsområdet för Göta älv inte är motiverat med tanke på typen av vattentäkt. Däremot anser va-verket att det är motiverat med en tillståndsprövning för att säkerställa värmepumpsinstallationer uppfyller det krav som skall ställas på köldmedia och utformning i övrigt. Detta förtydligas ytterligare i 25 §.

31 § Synpunkter som framförts om detta gäller framför allt relevansen av inskränknigen.

VA-verkets kommentar

Spridning av klorresistenta och sjukdomsframkallande parasiter som *Giardia* och *Cryptosporidium* har av företrädare för Livsmedelsverket och Smittskyddsinstitutet bedömts vara en av största riskerna för svensk vattenförsörjning. Dessa parasiter har en mycket låg infektionsdos och ett smittat djur avger en stor mängd parasiter per dag. Denna typ av parasitinfektioner är vanliga hos nötkreatur och framför allt kalvar kan avge stora mängder parasiter. Eftersom dessa parasiter är resistenta mot klor i de doser som används vid svenska vattenverk ger beredningen vid vattenverken bara ett begränsat skydd mot spridning av vattenburna sjukdomar. Göteborgs va-verk arbetar för att utveckla beredningsprocesserna vid vattenverken, framför allt de mikrobiologiska barriärerna, men detta är inte något som kan ersätta en god

råvattenkvalitet. Även för mikroorganismer gäller att det är betydligt bättre att förebygga spridning än att rena i efterhand.

35 § Synpunkter som framförts gäller storleken på säkerhetsåtgärder i förhållande till ombyggnationer.

VA-verkets kommentar

Hur omfattande åtgärder som skall utföras i dagvattenssystemet i samband med ombyggnad av vägar bör stå i proportion till hur omfattande ombyggnadsåtgärderna är. I samband med enskilda ombyggnadsprojekt får väghallaren, tillsynsmyndigheten och va-verket samråda om hur omfattande ombyggnader som planeras och vilka förändringar i dagvattenssystemen som skall genomföras i samband med ombyggnaderna.

Va-verket anser inte att 35 § förhindrar eller försvårar utbyggnad av dubbelspår på Norge/Vänerbanan.

36 § Vägverket anger i sitt yttrande att man är beredda att se över dagvattenhanteringen vid väg E6 och väg 45 som är primära transportvägar för farligt gods. Vägverket understryker samtidigt att det är skyddet av grundvattentäkter som har prioriterats i Vägverkets åtgärdsplanering för åren 2004-2015.

VA-verkets kommentar

Va-verket ser det som positivt att Vägverket inser behovet av att se över dagvattenssystemen längs E6 och väg 45. Eftersom Göta älv har mycket stor betydelse för vattenförsörjningen i regionen anser VA-verket att det finns anledning för Vägverket att se över prioriteringen av åtgärder. Ur va-verkets perspektiv är det inte acceptabelt om det skulle dröja till efter 2015 innan åtgärder genomförs längs E6 och väg 45.

49 och 51 §§ Önskemål finns om att skyddsföreskrifterna snarast översätts till engelska och görs tillgängliga i tryckt form och på va-verkets hemsida för att underlätta Sjöfartsverkets information till den internationella sjöfarten som trafikerar Göta älv

VA-verkets kommentar

Skyddsföreskrifterna skall översättas till engelska. Eftersom skyddsområdet för Göta älv för närvarande bara sträcker sig upp till södra delen av Ale kommun är det inte möjligt att med stöd av skyddsföreskrifterna ställa krav på hanteringen av ballastvatten längre uppströms.

54 § Synpunkter framförs om att § kan medföra att vissa angelägna åtgärder fördröjs.

VA-verkets kommentar

Eftersom vissa av skyddsföreskrifterna kommer att kräva mycket omfattande åtgärder för att uppfyllas måste det vara rimligt att medge en

viss tid innan kraven uppfylls full ut. VA-verket anser att 54 § kommer att bidra till att områden där omfattande åtgärder krävs lyfts fram och att tidsplaner för genomförande av åtgärder upprättas.

Övrigt

Flera av remissinstanserna tar i sina yttrande upp vikten av information om skyddsområdet och skyddsföreskrifterna.

VA-verkets kommentar

Det är mycket viktigt med information för att skyddsområdet och skyddsföreskrifterna skall få avsedd effekt. En informationskampanj planeras i samband med att de nya skyddsföreskrifterna börjar gälla.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Skyddsområdets utsträckning

Vattenskyddsområdets omfattning har tidigare fastställts genom Länsstyrelsens beslut den 18 augusti 1998. För närvarande finns det inte skäl att ändra områdets utsträckning.

Skyddsföreskrifterna

För att skydda en vattentillgång som utnyttjas som vattentäkt får länsstyrelsen eller kommunen förklara ett mark- eller vattenområde som vattenskyddsområde. Länsstyrelsen alternativt kommunen skall meddela de föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter, som behövs för att säkerställa erforderligt skydd för vattentäkten. Skyddsföreskrifterna skall dels förtydliga och konkretisera de krav på försiktighetsmått som allmänt gäller inom vattenskyddsområden och dels utgöra nödvändiga inskränkningar i markanvändningen kring den aktuella vattentäkten. Meddelade föreskrifter skall vara rimliga och motiverade och inte mer långtgående än nödvändigt.

Såväl berörda myndigheter som sakägare har inkommit med erinringar och synpunkter avseende flera av de föreslagna skyddsföreskrifterna. VA-verket har sedan reviderat 3, 15 och 31 §§ med anledning av remissinstansernas synpunkter. Även de bilagda definitionerna har i flera avseenden förtydligats för att underlätta tolkningen av skyddsföreskrifterna.

Länsstyrelsen anser att skyddsföreskrifterna i dess nuvarande form är väl motiverade och utgör en god avvägning mellan sakägarnas intressen och skyddsbehovet av vattentäkten. I de fall som framförda synpunkter inte har resulterat i någon revidering av föreskrifterna ställer sig Länsstyrelsen bakom VA-verkets bemötande av inkomna synpunkter vilka presenteras under rubriken Kort sammanfattning av VA-verkets svarsskrivelse tidigare i beslutet.

Länsstyrelsen har dock några allmänna synpunkter.

Allmänhet och verksamhetsutövare har alltid en skyldighet att vidta erforderliga försiktighetsmått för att förhindra skada eller olägenhet för människors hälsa eller på miljön enligt de allmänna hänsynsreglerna. Vilka försiktighetsmått som är nödvändiga och skäligen att vidta vid befintlig verksamhet får avgöras från fall till fall i samråd med tillsynsmyndigheten. I vissa fall kan åtgärder komma att bli både omfattande och kostsamma. I dessa lägen är det rimligt att tillsynsmyndigheten och verksamhetsutövaren gör upp en tidsplan för genomförandet av åtgärderna.

Vissa verksamheter har belagts med tillståndsplikt. Detta innebär att i normalfallet skall tillstånd erhållas vid ansökan, och att verksamheten då kan regleras utifrån lämpliga villkor. I undantagsfall då exempelvis platsen är synnerligen olämplig kan tillståndsansökan avslås.

Detta beslut ersätter tidigare i beslut den 18 augusti 1998 meddelade skyddsföreskrifter.

UPPLYSNINGAR

Påföljder: Brott mot skyddsföreskrifterna kan medföra påföljd enligt 29 kap 8 § miljöbalken (SFS 1998:808).

Ersättningsanspråk: De föreslagna skyddsföreskrifterna riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena vattentillgången. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Detta prövas enligt särskild ordning hos miljödomstolen enligt 31 kap 4 § miljöbalken. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

Länsstyrelsen tar inte i detta ärende upp frågan om ersättning.

Övrigt

Beslutet träder ikraft den 1 juni 2004.

Beslutet gäller i enlighet med 7 kap 22 § miljöbalken omedelbart även om det överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, se formulär O4, bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av Länsöverdirektör Göran Bengtsson med Susanna Hogdin, miljöskydds enheten som föredragande. I den slutliga handläggningen av beslutet har även Margaretha Berg, rättsenheten deltagit.

Göran Bengtsson

Susanna Hogdin

Bilaga

1. Karta över vattenskyddsområdet
2. Definitioner
3. Besvärshänvisning, O4

Kopia till

Margareta Berg
Ulrika Samuelsson
Gunnar Barrefors
Ale kommun
Göteborgs kommun
Sjöfartverket
Banverket
Vägverket
Naturvårdsverket (Claes Magnusson)
Lantmäterimyndigheten i Västra Götalands län
Lantmäterimyndigheten i Göteborgs kommun
Polismyndigheten i Västra Götalands län
Räddningstjänsten
Göteborgsregionens kommunförbund
Göta älvs vattenvårdsförbund
Renova AB, Box 156, 401 22 Göteborg

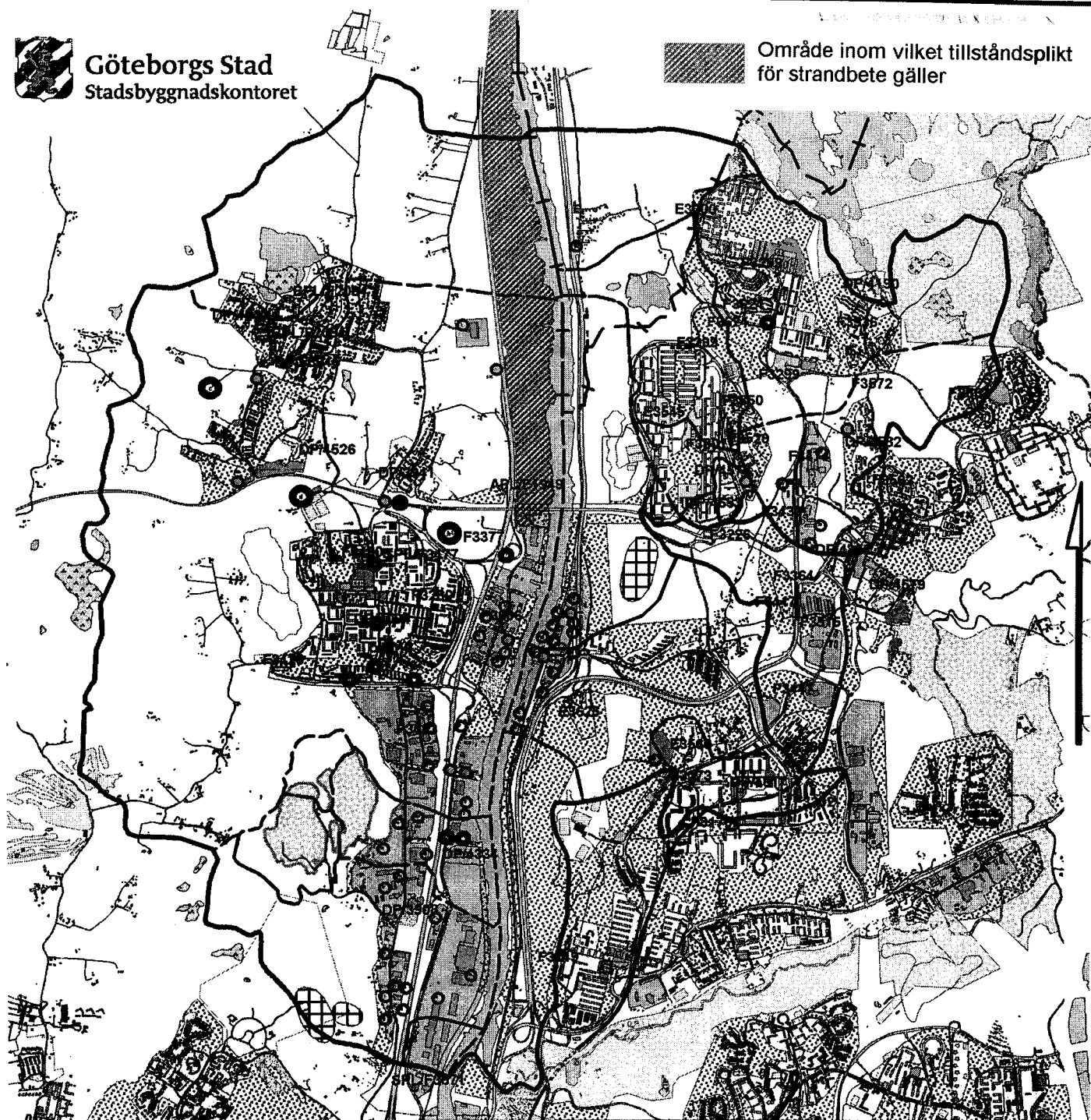
Sakägare enligt särskild förteckning

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret

Område inom vilket tillståndsplikt
för strandbete gäller

SKYDDSOMRADE GÖTA-ÄLV

Fastställt av Länsstyrelsen Västra Götalands Län 1998-08-18

Kartan över skyddsområdet är omarbetad.

Bestämmelse och områdesgränser är scannade från original
och transformerade från äldre datasystem.

Kartan är anpassad till Stadsbyggnadskontorets GIS-system.
Detta har medfört en anpassning till ett nytt utförande

0 0,5 1 km copyright SBK.GBG

- Dagvattenpumpstation
- Spillvattenpumpstation
- ⊙ Verksamhet
- ⊙ Djurhållning (>20 de)
- ▭ Skyddsområde
- ▭ Avrinningsområde
- ▭ Detaljplanlagt område e dyl.
- ▭ Industriområde
- ▭ Gammal tippningsplats

Definitioner

Avloppsvatten: Gemensam benämning för dag-, spill- och dränvatten.

Brandfarliga vätskor: Vätskor med en flampunkt lika med eller lägre än 100 °C.

Cistern: Fast behållare för lagring av vätskor, inklusive tillbehör som armaturer, påfyllnings och avluftningsanordningar samt överfyllnadsskydd.

Dagvatten: Vatten som rinner av från gator, vägar, tak och andra ytor vid regn eller snösmältning och som inte tränger ner i marken.

Djurenhet: Antalet djurenheter beräknas enligt bilaga till förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd punkt 01-1.

Dränvatten: Överflödigt vatten ur marken som avleds i rör för att hålla torrt runt husgrunder m m.

Farligt avfall: Med farligt avfall avses i dessa skyddsföreskrifter sådant avfall som klassas som farligt avfall enligt bilaga 2 till Avfallsförordningen (2001:1063).

Farligt gods: Skyddsföreskrifterna om farligt gods avser sådana ämnen och produkter som enligt lagen (1982:821) och förordningen (1982:923) om transport av farligt gods klassificeras som farligt gods. Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods, om de inte hanteras rätt under en transport. Lagen och förordningen om transport av farligt gods, Räddningsverkets föreskrifter samt internationella överenskommelser som ADR, RID med flera innehåller detaljerade föreskrifter om transport av farligt gods.

Göta älv: Med Göta älv avses i skyddsföreskrifterna Göta älv inom avgränsningar angivna på Stadsbyggnadskontoret: Göteborgs karta -Skyddsområde Göta älv 1998-08-18, samt biflöden och grundvatten inom denna avgränsning.

Hanterad volym: Den största mängd av en produkt som finns i lager vid en anläggning samtidigt.

Hantering: Med hantering avses i dessa skyddsföreskrifter tillverkning, användning, lagring, förvaring och liknade.

Hantering av hälso- och miljöfarliga produkter i mer än obetydlig omfattning: En bedömning av risken för påverkan på vattentäkten grundad på ett ämnes farlighet avgör vad som kan anses vara hantering i obetydlig omfattning. Som vägledning kan anges att hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna man som enskild konsument kan köpa i detaljhandel kan anses vara hantering i obetydlig omfattning.

Hushållshantering av hälso- och miljöfarliga produkter: Hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna man som enskild konsument kan

köpa i detaljhandeln skall anses vara hushållshantering av hälso- och miljöfarliga produkter. Tillfällig förvaring av större mängder färg, exempelvis i samband med målnings av ett enskilt bostadshus skall också anses vara hushållshantering.

Hälso- och miljöfarliga produkter: Med hälso- och miljöfarliga produkter avses i dessa skyddsföreskrifter:

- Hälso- och miljöfarliga kemiska produkter enligt Kemikalieinspektionens definition i KIFS 1994:12, samt dess ändringar.
- Varor som innehåller hälso- och miljöfarliga ämnen.
- Petroleumprodukter som bensin, motorolja m m.
- Vätskor och fasta material som innehåller mikroorganismer och andra smittämnen.

Kommunala tillsynsmyndigheten: Den nämnd inom respektive kommun som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet, miljö- och byggnämnden i Ale och Miljönämnden i Göteborg.

Miljöfarlig verksamhet: Med miljöfarlig verksamhet avses

1. Utsläpp av spillvatten, förorenat dag- och dränvatten, vätskor eller fasta ämnen från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten.
2. Användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än de som avses i 1 genom förorening av mark, vattenområden eller grundvatten eller genom skakningar.

Denna definition av miljöfarlig verksamhet överensstämmer i huvudsak med definition av miljöfarlig verksamhet i Miljöbalken, 9 kap, 1§.

Omfattande tankbilsleveranser: Om det förekommer tankbilsleveranser av exempelvis eldningsolja vid mer än 6 tillfällen per år och med 25 m³ per leveranstillfälle skall detta anses vara omfattande tankbilsleveranser. För andra produkter som levereras med bulktransporter får bedömning göras av ämnets farlighet och risken för påverkan på Göta älv för att avgöra om leveranserna skall anses vara så omfattande att särskilda skyddsåtgärder skall genomföras.

Rena schaktmassor: Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark skall vara underlag för bedömningen av vad som skall anses vara rena massor.

För massor som avses återanvändas inom skyddsområdet skall de generella riktvärdena för aktuell markanvändning vara uppfyllda.

För massor som avses tas in i skyddsområdet skall de generella riktvärdena för känslig markanvändning vara uppfyllda.

Sekundärt skydd: Anordning som säkerställer att läckage från cisterner, tankar eller rörledningar kan fångas upp.

Spillvatten: Förorenat vatten som avleds från hushåll, industri och serviceanläggningar m m.

Större schaktningsarbeten: Med större schaktningsarbeten avses i dessa skyddsföreskrifter mer omfattande arbeten än schaktning för grundläggning av en enskild villa.

Tomtmark: Med tomtmark avses i dessa skyddsföreskrifter villatomter och motsvarande ytor runt bostadshus på jordbruksfastigheter.

Tät hårdgjord yta: Med tät hårdgjord yta avses i dessa skyddsföreskrifter ytor som är ogenomträngliga för de vätskor som hanteras inom ytan.

Verksamhet: Med verksamhet avses i dessa skyddsföreskrifter i första hand yrkesmässig verksamhet. Kraven som gäller för verksamheter skall dock tillämpas också på andra icke kommersiella verksamheter om de bedrivs i mer än obetydlig omfattning.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Var skall beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet skall dock skickas eller lämnas in till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Adressen framgår av beslutet.**

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

När skall beslutet senast överklagas?

Överklagandet skall ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Hur skall överklagandet utformas?

Överklagandet skall ske skriftligen.

I skrivelsen skall Ni

- tala om vilket beslut Ni överklagar t ex genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer

- redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras och varför

- uppge namn, adress och telefonnummer

Skrivelsen skall undertecknas.